

Balneoterapie v Léčebných lázních Jáchymov

Balneologie je svébytný medicínský obor, který má v Evropě tradici již od starověku. Dokonce i japonskou balneologickou školu pomáhali po druhé světové válce zavádět právě balneologové, vzeší ze střeoevropského lázeňství, jak ho známe u nás a v Německu. Balneologie během historie zažívala období svého rozkvětu i úpadku, a to v souvislosti s rozvojem ostatních medicínských oborů.

Zatímco většina ostatních medicínských oborů se vysoce specializuje a je úzce spojena s technickými, farmakologickými a genetickými léčebnými technologiemi, zůstává obor rehabilitace, fyzikální medicíny a balneologie zcela jednoznačně holistickým. Bere v potaz jak strukturální či patofyziologické příčiny zdravotních potíží, tak i jejich zpracování na úrovni regulací, které současná věda často dosud nebyla schopna postihnout. Dobře léčený pacient není pro léčebnou rehabilitaci pasivním konzumentem ošetřování, ale aktivním spolutvůrcem ozdravného procesu. Balneoterapie aktivuje léčivý potenciál v samotném organismu.

Mezi balneologickými zdravotnickými zařízeními náleží významné postavení při léčení bolestivých stavů pohybového aparátu prvním radioaktivním lázním světa – Léčebným lázním Jáchymov.

Nejde jen o koupele a popíjení minerálky

Jak vypadá schéma léčby pro pacienty s revmatickými chorobami pohybového aparátu v Léčebných lázních Jáchymov? Prvním krokem je aktivace vnitřních biologických rezerv pacienta. Chronické autoimunní onemocnění ho vyčerpává, jeho organismu se nedostává energie na regeneraci kloubních tkání a potlačení zánětu. Jáchymovský léčebný přírodní zdroj – radonová voda – má tu unikátní vlastnost, že dokáže tělu dodat potřebnou energii prostřednictvím měkkého ionizujícího záření alfa. Pacientovy vnitřní systémy se tak aktivují.

Druhým krokem je nastolení homeostázy a diurnálních (24hodinových) rytmů v organismu. Spánek a bdění, odpočinek a aktivita, příjem potravy a klid na trávení, pitný režim na straně jedné a vylučování moči a potu na straně druhé – to vše musí mít řád, který zajišťuje takzvaný lázeňský režim.

Třetím krokem je odstranění hyperpatie, s níž lze bojovat přímo „skupinovým nasazením“ v patientské skupině, kde člověk může získat nové poznatky o své nemoci a sdílet své zkušenosti.

Začtvrté léčíme pacientova skutečná revmatická onemocnění. Cílenou fyzikální terapií, jako je elektroterapie v širším slova smys-

lu, teploterapie nebo kryoterapie chladem, biostimulace laserem či magnetickým pulzním polem a dalšími procedurami snižujeme lokální bolestivost, otoky a záněty struktur pohybového aparátu, zlepšujeme prokrvení a výživu tkání a podporujeme regeneraci.

Pátým bodem se stává náhlá potřeba pacienta udělat něco s celkovou kondicí. Bolesti polevíly a pacient se chce hýbat. Dopřejeme mu přiměřený kondiční trénink vedený zkušenými fyzioterapeutkami. V této fázi lázeňského léčení často vystoupí do popředí některá vedlejší zdravotní porucha. Dokud byl pacient bolestivý a depresivní, chodil pomalu, nyní se chce rozběhnout – klouby už nebolí, ale ozve se srdce či ucpané cévy na dolních končetinách,

Příklady indikace radonové balneoterapie v Jáchymově

- degenerativní choroby pohybového aparátu – artrózy, spondylartrózy
- chronické zánětlivé choroby pohybového ústrojí – např. spondylitis ankylosans, revmatoidní arthritida, psorická spondylartrózie apod.
- některé metabolické artropatie, jako je dna
- chronické vertebrogenní algické syndromy včetně diskogenní a kořenové etiologie
- stavy po operacích a úrazech pohybového aparátu včetně páteře a periferních nervů
- onemocnění periferních nervů typu neuropatií a neuritid, parez v reparační fázi
- autoimunní onemocnění pojiva typu dermatomyositis, systémový lupus erythematosus (SLE), překryvné syndromy apod.
- poruchy prokrvení typu Raynaudova syndromu, dystrofie typu KRBS (komplexní regionální bolestivý syndrom – dříve nazývaný Sudeckův syndrom), popáleniny a omrzliny v reparační fázi, kožní defekty při vaskulitidách
- komplikace diabetes mellitus – diabetická mikroangiopatie a polyneuropatie
- roborace ve stáří a rekonvalescenci

dechová nedostatečnost. Také těmto funkcím je třeba dopřát dostatečnou regeneraci. V sortimentu našich procedur jsou i takové, které cévní systém cíleně trénují a zlepšují – například uhličitě suché koupele, plynové injekce, biolampa, inhalace a další.

Jáchymovská radonová balneoterapie

Jáchymov byl od středověku pověstný těžbou stříbra, ale současně byla známa i uranová ruda, tehdy nazývaná Pechblendě – smolince. Jeho radioaktivitu objevili manželé Curieovi právě v jáchymovské rudě. V roce 1912 byl otevřen luxusní lázeňský hotel Radium Palace, architektonický bratr karlovarského Puppů. Tak začala sláva jáchymovského lázeňství. Dnes pokračuje v balneologické tradici akciová společnost Léčebné lázně Jáchymov s ubytovací kapacitou 1200 lůžek a balneoprovozy pro komplexní lázeňskou a rehabilitační péči s obratem kolem 17 tisíc pacientů ročně.

Léčebným médiem je přírodní, středně mineralizovaná radonová minerální voda hydrogenuhličitano-sodného typu se zvýšeným obsahem fluoridů, termální, hypotonická. Je čerpána z 12. patra bývalého uranového a stříbrného dolu Svornost v Jáchymově. Radonová lázeňská léčba v Jáchymově je pod dozorem Státního ústavu pro jadernou bezpečnost ČR a odpovídá normám EU.

Kvalita jáchymovské radonové vody, tedy jedinečná aktivita jejích zdrojů od 5 do 19 kBq/l, umožňuje dosahovat žádoucích biologických pochodů v lidském organismu formou koupelí. Radonová koupel je pouze terapeutickým médiem, vlastní biologické

aktivity vyvolává v organismu záření alfa, které je radonem emitováno. Pokud je záření aplikováno v malých dávkách, frakcionované a po určitou delší dobu, tak jak je tomu při radonové balneoterapii, převažují pochody reparační – hojení ran, regenerace tkání, tišení zánětů a bolestí. Je doloženo výzkumy, že malé dávky záření před aplikací antigenu zvyšují protilátkovou odpověď.

Klinické změny nastupují asi po 14 dnech a pokračují dalších 4–6 týdnů, poté nastává u chronických pacientů fáze relativní remise trávající 8–10 měsíců. Objektívni klinické aspekty jsou především redukce otoků kloubů, uvolňování rozsahu hybnosti, normalizuje se periferní prokrvení, zlepšuje se regenerace poškozených nervových kořenů i periferních nervů po úrazech a další. V subjektivním hodnocení pacientů dominuje výrazný a dlouhotrvající ústup bolestí, zlepšení celkové kondice ve smyslu pohyblivosti a soběstačnosti, možnost zcela vysadit či podstatně redukovat chronickou farmakoterapii nesteroidními antirevmatiky. V mnoha případech byla díky balneaci odložena nebo zcela odvolána již plánovaná totální endoprotéza nosného kloubu.

Balneologové se starají o pacienty s mnoha diagnózami a není možné, aby žili na izolovaném lázeňském ostrůvku uprostřed moře ostatní medicíny. Proto mají v Léčebných lázních Jáchymov a. s. již dvacetiletou tradici odborné medicínské konference, kde přednášejí přední odborníci. Tak tomu bylo i na XX. Konferenci rehabilitační, fyzikální a balneo medicíny Jáchymov 2010, která se konala 15.–16. 1. 2010. ■ Plné znění textu a literatura viz www.sanquis.cz.